

Suradnja školskog knjižničara i učitelja razredne nastave u razvijanju digitalne pismenosti učenika

---

Svečnjak, Maja

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:434570>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-16**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI
SMJER BIBLIOTEKARSTVO UZ RAD
Ak. god. 2023./ 2024.

Maja Svečnjak

**Suradnja školskog knjižničara i učitelja razredne nastave
u razvijanju digitalne pismenosti učenika**

Diplomski rad

Mentor: prof. dr. sc. Mihaela Banek Zorica

Zagreb, siječanj 2024.

Izjava o akademskoj čestitosti

Izjavljujem da je ovaj rad rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na istraživanjima te objavljenoj i citiranoj literaturi. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio rada nije korišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

(potpis)

*Zahvaljujem se mentorici na savjetima, kolegicama iz Osnovne škole Marije Jurić Zagorke
Vrbovec na pomoći i materijalima.*

*Ovaj rad posvećujem svojim roditeljima – tati Ivanu i mami Ani – veliko hvala na motivaciji,
pomoći, ohrabrenju i riječima utjehe kad je bilo teško.*

Sadržaj

1. Uvod.....	1
1. Školska knjižnica u procesu odgoja i obrazovanja.....	3
1.1. Školska knjižnica u zakonskim aktima.....	4
1.1.1. Školska knjižnica u Nacionalnom kurikulumu za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje.....	5
1.1.2. Školska knjižnica u kurikulumima međupredmetnih tema.....	7
2. Školski knjižničar: teorija i praksa.....	8
3. Digitalna pismenost.....	12
3.1. Digitalna pismenost u Kurikulumu nastavnog predmeta Informatika za osnovne škole.....	15
4. Suradnja školskog knjižničara s učiteljima.....	17
5. Primjeri uspješne suradnje školskog knjižničara i učitelja u razvijanju digitalne pismenosti učenika.....	21
5.1. Vrbovečka abeceda.....	21
5.2. Animirani film o Mariji Jurić Zagorki.....	21
5.3. Izrada straničnika.....	22
5.4. Izrada zvučne slikovnice.....	23
5.5. Projekt Prošlost-sadašnjost-budućnost.....	23
5.6. Evaluacija projekata.....	24
6. Zaključak.....	26
7. Literatura.....	27
8. PRILOZI.....	31
Sažetak.....	45
Summary.....	46

1. Uvod

Školske knjižnice postoje od kad i škole te su njezin neizostavni dio. Ključna se uloga knjižnice u obrazovnom procesu itekako promijenila: od same nabave građe, obrade i davanja na korištenje, školska je knjižnica danas pružatelj pomoći i podrške učenicima, nastavnicima te ostalim djelatnicima u kolektivu kao i roditeljima te članovima lokalne zajednice u svim segmentima rada, učenja, poučavanja i praćenja tehnološkog napretka. Školska knjižnica danas prati razvoj i potrebe suvremenog društva, informacijsko i komunikacijsko je središte svake školske ustanove. S obzirom na navedeno, školski se knjižničari također moraju prilagoditi zahtjevima suvremenog društva. Oni danas nisu stručnjaci samo u domeni svog posla, nego postaju informacijski stručnjaci jer svoj rad usavršavaju i prilagođavaju sve bržem digitalnom napretku. Kako bismo drugačije usmjeravali učenike ispravnom korištenju tehnologija ako i sami njima ne ovladamo? Školski knjižničar nije više samo izvor znanja, on postaje koordinator, poticatelj, uzor - kako učenicima tako i kolegama.

Suvremeno društvo često se naziva i digitalnim pa možemo govoriti o digitalnom društvu, digitalnim tehnologijama, digitalnoj pismenosti, digitalnim medijima, digitalnoj generaciji. Suvremeno društvo (društvo znanja) pred nas stavlja brojne i sve zahtjevnije potrebe. Da bismo na njih odgovorili, trebamo posjedovati određena znanja, sposobnosti i vještine, to jest kompetencije. Tako digitalno društvo od svojih sudionika zahtijeva razvijenu digitalnu kompetenciju koja je danas po važnosti odmah iza tradicionalnih kompetencija (komunikacije na materinskom jeziku, komunikacije na stranom jeziku, matematičke pismenosti, osnovnog poznavanja znanosti i tehnologije).

„Kad se male ruke slože, sve se može“ napisao je hrvatski pjesnik, novinar i tekstopisac Drago Britvić u svojoj pjesmi *Himna zadrugara*. Ovaj je stih primjenjiv za sve generacije i u svakom kontekstu. Suradnja školskog knjižničara s drugim zaposlenicima škole ima veliku važnost. Osim razvoja čitalačke kulture i ljubavi prema knjizi, pristupa elektronskim zapisima stručne pedagoške literature (na CD-u, tvrdom disku ili on-line), knjižničar u suradnji s kolegama doprinosi informacijskoj pismenosti, informatičkoj pismenosti, digitalnoj pismenosti, pozitivnom i opuštenom ozračju.

Ovaj rad donosi zakonske akte Republike Hrvatske u kojima se ogleda školska knjižnica. Objasniti će se uloga školskog knjižničara u teoriji i praksi. Rad donosi objašnjenje pojma *digitalna pismenost*, njezinu važnost za cjeloživotno učenje, rad i život u modernom dobu te

odgojno-obrazovne ishode koji se mogu postići u školskoj knjižnici suradnjom učitelja i knjižničara u cilju razvijanja digitalne pismenosti učenika. U posljednjem poglavlju prikazat će se nekoliko primjera uspješne suradnje školske knjižničarke s učiteljicama razredne nastave u OŠ Marije Jurić Zagorke Vrbovec kojom se radilo na poticanju digitalne pismenosti učenika. Navedena suradnja bit će prikazana kroz pripreme za nastavni sat i projekte (u prilogu). Cilj je ovoga rada poticanje i osnaživanje suradnje školskog knjižničara i učitelja jer samo zajedničkim snagama možemo raditi u boljem, kvalitetnijem i opuštenijem odgojno – obrazovnom procesu za učenike i učitelje.

1. Školska knjižnica u procesu odgoja i obrazovanja

Školska je knjižnica važan segment odgojno-obrazovnog procesa svake škole. Školske knjižnice predstavljaju središte obrazovanja jednako za učenike, nastavnike, stručne suradnike i druge djelatnike škole. One pružaju intelektualni i fizički pristup informacijama i idejama. Povijesno, školske su knjižnice bile „osnovni izvor informacija i znanja za cijelu školsku zajednicu“ (Lovrinčević, Kovačević, Lasić-Lazić, Banek Zorica, 2005). Lovrinčević i Kovačević (2004) u svome djelu navode „[...] postojanje, poslovanje i djelatnosti školske knjižnice smatramo sastavnim dijelom škole, školskoga kurikuluma i odgojno-obrazovnoga rada“ (Lovrinčević, Kovačević, 2004, str. 33). Galić (2012) smatra da je školska „[...] knjižnica, kao i svaka druga knjižnica, organizirana zbirka knjižne i neknjižne građe[...]. Drugačija je po tome što je, osim knjižničnog, dio i odgojno-obrazovnog sustava. Kao takva izravno je uključena u nastavni proces i učenje, odgajajući aktivne korisnike informacija sposobne da postanu sudionici informacijskoga i demokratskoga društva” (Galić, 2012, str. 207). “Misija je školske knjižnice osiguravanje dostupnosti podataka o knjižničnoj građi korisnicima, pristup svim relevantnim informacijama, njegovanje posebnih odgojno-obrazovnih i komunikacijskih potreba učenika i učitelja, ukratko: razvijati sustav osiguranja kvalitete na svim nivoima odgoja, obrazovanja, znanosti i kulture” (Zovko, 2016).

Današnja, suvremena školska knjižnica i dalje je sastavni dio odgojno-obrazovnog procesa. Utjecajem informacijsko-tehnološkog razvoja, promjena u strukturi i organizaciji društva te kurikularnih promjena, knjižnice iz tradicionalnih kulturno-baštinskih ustanova prerastaju u multimedijiska, multikulturalna, informacijska i komunikacijska središta svojih zajednica (Katić, 2022). Osim posudbe lektirnih djela, knjižnica učenicima daje nadahnuće i prostor za kreativno izražavanje. Jedan od najvažnijih ciljeva joj je „odgoj aktivnih korisnika svih vrsta knjižnične građe i informacijskih izvora te kritičkog čitatelja“ (Urbanec, 2019, str. 130). Ukratko možemo reći da je glavni cilj školske knjižnice odgojiti univerzalno obrazovanu osobu.

Prema Tadić (1994) školske knjižnice su „jedinice odgojno-obrazovnog sustava škole čija je zadaća unapređivanje svih oblika i metoda odgojno-obrazovnog postupka, pomaganje u stručnom usavršavanju nastavnika te stvaranje navike čitanja i korištenja knjižničnih usluga kod učenika“ (Tadić, 1994, str. 15). Školska knjižnica raznim programima potiče učenike na samostalnost u istraživanju i korištenje izvora znanja na raznim medijima. „Zadaća je školske

knjižnice da informira, obrazuje, odgaja i zabavlja učenike putem raznovrsnih informacija i izvora znanja na različitim medijima, ali i da organizira za njih takve aktivnosti kroz koje će postupno upoznati mogućnosti u učenju i provođenju vremena u i sa školskom knjižnicom“ (Lovrinčević i sur., 2005, str. 45). Namijenjena je osigurati stručnu podršku za sadržaje redovne nastave, izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti svim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa.

U nastavni proces i poučavanje direktno je uključen rad školske knjižnice te se realizira kroz tri međusobno povezane djelatnosti:

- neposrednu odgojno-obrazovnu djelatnost - djelatnost s učenicima, djelatnost i suradnja s ostalim djelatnicima škole; planiranje i priprema rada, stručno usavršavanje. Ova djelatnost čini 60% ukupne djelatnosti i strukture rada.
- stručno-knjižničnu djelatnost – izgradnja fonda, obrada građe, osiguravanje građe i izvora informacija, praćenje zahtjeva korisnika, poticanje čitateljske kulture i dr.
- kulturnu i javnu djelatnost – organiziranje raznih priredbi, tribina, literarnih večeri, književnih susreta i dr. (Kovačević, Lasić-Lazić, Lovrinčević, 2004).

1.1. Školska knjižnica u zakonskim aktima

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi i Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti temeljni su zakonski akti rada školske knjižnice. Prvi Zakon navodi kako „školska ustanova ima knjižnicu“ čija „djelatnost sastavni je dio obrazovnog procesa u kojem se stručno-knjižnična djelatnost obavlja u manjem opsegu ili uobičajeno i služi za ostvarivanje obrazovnog procesa“ (Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, NN 87/08, 151/22).

Standard za školske knjižnice kreiralo je Hrvatsko knjižnično vijeće sukladno IFLA-inim i UNESCO-ovim Smjernicama a izdalo ga je Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. To je zakonski akt kojim se uređuju minimalni uvjeti za provođenje djelatnosti školskih knjižnica u školskim ustanovama, određuju se stručna mjerila i standardi za poboljšanje kvalitete knjižničnih aktivnosti. Također se utvrđuje i „uloga školske knjižnice u odgojno-obrazovnom procesu, stručni knjižničarski poslovi, suradnja s učiteljima, nastavnicima, stručno-pedagoškom i administrativnom službom“ (Standard za školske

knjižnice, NN 61/23). Vidljiva je naglašenost odgojno-obrazovne funkcije „uz neophodno stručno oblikovan i obrađen fond te kulturno-javnu djelatnost“ (Galić, 2012, str. 212).

IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za školske knjižnice (2004) navode kako „školska knjižnica pruža informacije i spoznaje neophodne za uspješno djelovanje u današnjem društvu koje se sve više zasniva na informacijama i znanju. Školska knjižnica omogućuje učenicima stjecanje vještina za cjeloživotno učenje, razvija njihovu maštu i tako im pomaže da postanu odgovorni građani“ (IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za školske knjižnice, str. 10). Navedeni dokumenti „govore i o obvezama, programima i dijeljenju pomoći i podrške školskih knjižničara koji se ostvaruju suradnjom narodnih i školskih knjižnica na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini“ (Zubac, Tufekčić, 2014, str. 227).

Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje (NOK) objavljen je 2010. godine i njime se donosi okvir za sticanje temeljnih kompetencija koje učenike pripremaju za cjeloživotno učenje. Prema NOK-u, školska knjižnica u odgojno-obrazovnom procesu djeluje na dva načina: neposredno (kroz knjižnično-informacijsko obrazovanje) i posredno (unutar međupredmetnih korelacija). Prema navedenom dokumentu, sadržaji knjižnično-informacijskog obrazovanja ostvaruju se aktivnostima koje obuhvaćaju područje čitanja, informacijske pismenosti, kulturnu i javnu djelatnost. Na NOK se pozivaju dokumenti Cjelovite kurikularne reforme. Određena područja, kao na primjer međupredmetne teme, odgojno-obrazovna područja ili temeljne kompetencije, su identične ili nadopunjene. Međupredmetne teme za stručne suradnike knjižničare stvaraju prostor velikih mogućnosti za poučavanje učenika kako učiti i primijeniti naučeno.

1.1.1. Školska knjižnica u Nacionalnom kurikulumu za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje

Nacionalni kurikulum za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje polazišni je dokument obveznoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj kojim se omogućava razvijanje temeljnih kompetencija bitnih za ostvarivanje osobnih potencijala, nastavak obrazovanja i cjeloživotno učenje što je ujedno i temelj aktivnoga i odgovornoga sudjelovanja u društvu (Nacionalni kurikulum za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje, 2018, str. 3).

Rad školskog knjižničara ne spominje se u sadržaju Nacionalnog kurikuluma ni u nacionalnim kurikulumima za određene vrste i razine obrazovanja. Rad školskog knjižničara javlja se tek u predmetnim i međupredmetnim kurikulumima. Pojedinačni kurikulumi nastavnih predmeta sadrže svrhu/opis nastavnog predmeta, odgojno-obrazovne ciljeve, podjele na domene i opise domena, razrade ishoda za kurikulume predmeta te odgojno-obrazovna očekivanja međupredmetnih tema. Ishodi i očekivanja međupredmetnih tema konkretizirani su prema odgojno-obrazovnim ciklusima, domenama i ključnim sadržajima.

“U Kurikulumu nastavnog predmeta Hrvatski jezik tri su domene: Hrvatski jezik i komunikacija, Književnost i stvaralaštvo, Kultura i mediji” (Nacionalni kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik, str. 4). Domene Književnost i stvaralaštvo te Kultura i mediji u svojim ishodima spominju djelatnost knjižnice. Primarna usmjerenost domene Književnost i stvaralaštvo je na razvoj čitalačke kulture pa upravo u ovom dijelu knjižničar će usmjeriti učenike i na (dodatne) elektronske izvore za čitanje knjiga (Sajko, 2016). Kulturna djelatnost knjižnice naglašena je kroz različite izložbe i radionice. Zanimljivim izložbama u školskoj knjižnici korisnici se potiču na zanimanje za određeno područje te se gradi interes za buduće odlaske na izložbe (Demut, 2003). Svakodnevno čitanje prvog obrazovnog ciklusa (1. i 2. razred) može se organizirati i u školskoj knjižnici. Tim povodom, knjižničar može pripremiti tematske izložbe slikovnica ili straničnika, prezentaciju vezanu uz tekst, a na kraju sata likovnu ili dramsku radionicu u kojoj učenici mogu prikazati svoje osjećaje prema odslušanom književnom tekstu. Odgojno-obrazovni ishodi navedenih domena u kojima se spominje djelatnost knjižnice kao i njihova razrada te sadržaji za njihovo ostvarivanje za prvi ciklus obrazovanja (1., 2. i 3. razred OŠ) prikazani su u poglavlju Prilozi, u tablici 1.

Školska se knjižnica spominje i u preporukama za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda u drugom obrazovnom ciklusu (4., 5. i 6. razred): „Razvija zavičajni identitet kao dio hrvatske jezične baštine. Dio sadržaja ishoda ostvaruje se u školskoj knjižnici i izvanučioničkoj nastavi, kao što su posjeti tribinama, susretima, zavičajnim muzejima i festivalima na kojima se njeguje zavičajna riječ“ (Nacionalni kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik, str. 41). „Da bi učenik razvio trajnu čitateljsku naviku, preporučuje se zajedničko čitanje kraćih cjelovitih tekstova na satu i u školskoj knjižnici“ (isto, str. 149).

1.1.2. Školska knjižnica u kurikulumima međupredmetnih tema

„Kurikulum međupredmetne teme Učiti kako učiti organiziran je u četiri domene: Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama, Upravljanje svojim učenjem, Upravljanje emocijama i motivacijom u učenju i Stvaranje okružja za učenje“ (Kurikulum međupredmetne teme Učiti kako učiti za osnovne i srednje škole, str. 8). Školski se knjižničar spominje u prvoj navedenoj domeni. Potiče se upotreba različitih „strategija učenja, pamćenja, čitanja, pisanja i rješavanja problema u različitim područjima učenja u svim odgojno-obrazovnim ciklusima“ (Kurikulum međupredmetne teme Učiti kako učiti, 2019, str. 8). Ova domena daje školskom knjižničaru „najviše mogućnosti da samostalno ili u suradničkom radu s ostalim nositeljima procesa učenja i poučavanja razradi način ostvarivanja odgojno-obrazovnih očekivanja“ (Milički, 2016, str. 37). Da bi se ostvarila ta očekivanja, preporuča se suradnja u izvannastavnim i izvanučioničkim aktivnostima i projektnoj nastavi u svim predmetima i međupredmetnim temama. Potiče se osobito suradničko i istraživačko učenje.

U kurikulumu međupredmetne teme Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije četiri su domene: Funkcionalna i odgovorna uporaba IKT-a, Komunikacija i suradnja u digitalnome okružju, Istraživanje i kritičko vrednovanje u digitalnome okružju, Stvaralaštvo i inovativnost u digitalnome okružju. „Četiri domene ove međupredmetne teme međusobno su povezane te se nadograđuju jedna na drugu kako bi djeci i mladima osigurale sustavni razvoj opće digitalne pismenosti“ (Kurikulum međupredmetne teme Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije za osnovne i srednje škole, 2019, str. 8). Školski knjižničar spominje se u preporukama za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja kao suradnik uz učitelja hrvatskog jezika ili informatike. „Učenje i poučavanje s pomoću tehnologije odvija se, osim u klasičnim učionicama, i u prostorima koji odgovaraju planiranoj nastavi, kao što su knjižnica i ostali zajednički prostori u školi“ (isto, str. 65).

Školska je knjižnica istaknuta kao bitna odrednica u informacijskom opismenjavanju učenika. Navedeni Kurikulumi pozivaju na suradnju učitelja sa školskim knjižničarom. Nažalost, školski knjižničari i dalje nemaju definiran Kurikulum knjižnično-informacijske pismenosti.

2. Školski knjižničar: teorija i praksa

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi govori: „stručni suradnici u školi su pedagog, psiholog, knjižničar te stručnjak edukacijsko - rehabilitacijskog profila“ (Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, NN 87/08, 151/22).

U već spomenutom Standardu za školske knjižnice, članak 16. donosi kako „stručni suradnik knjižničar koji ima puno radno vrijeme obavlja stručne knjižničarske poslove i odgojno-obrazovni rad s učenicima te obavlja poslove vezane uz kulturnu i javnu djelatnost, stručno usavršavanje, planiranje, programiranje i pripremanje za rad s učenicima, suradnju s drugim odgojno-obrazovnim radnicima, drugim ustanovama i profesionalnim udruženjima“ (Standard za školske knjižnice, NN 61/23).

Članak 20. Pravilnika o tjednim radnim obvezama učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi (NN 34/14, 102/19) donosi:

Stručni suradnik knjižničar planira i programira rad, priprema se i obavlja poslove u odgojno-obrazovnom radu, potiče razvoj čitalačke kulture i osposobljava korisnike za intelektualnu prorađu izvora, sudjeluje u formiranju multimedijškoga središta škole kroz opremanje stručnom literaturom, drugim izvorima znanja i odgovarajućom odgojno-obrazovnom tehnikom, prati znanstveno-stručnu literaturu, izrađuje anotacije i tematske bibliografije te potiče učenike, učitelje i stručne suradnike na korištenje znanstvene i stručne literature, obavlja stručno-knjižnične poslove te poslove vezane uz kulturnu i javnu djelatnost škole, surađuje s matičnim službama, knjižnicama, knjižarima i nakladnicima, stručno se usavršava te obavlja druge poslove vezane uz rad školske knjižnice (Pravilnik o tjednim radnim obvezama učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi, NN 34/14, 102/19).

Prema Galić (2012), „školski je knjižničar visokoobrazovana osoba sa znanjima iz raznih nastavnih područja specifičnih za školu: zanosti, tehnike, psihologije i pedagogije, umjetnosti“ (Galić, 2012, str. 215). Svojim je obrazovanjem postigao posebna „znanja i vještine za prikupljanje informacija iz različitih izvora i medija koji sadrže neophodne informacije“ za kvalitetno bivanje u suvremenom društvu (isto, str. 215). Od ostalih knjižničara, školskog knjižničara razlikuje naglašena odgojna i obrazovna uloga. Školski je knjižničar stručnjak koji odličnim didaktičkim i metodičkim znanjem te razvijenim

socijalnim, komunikacijskim i suradničkim kompetencijama obogaćuje nastavni proces, razvija učeničku maštu i kreativnost, vodi učenike stjecanju vještina za kritičko razmišljanje i izražavanje te cjeloživotno učenje. Poznavanje i primjena suvremene tehnologije u radu školskom knjižničaru omogućuje multimedijske prezentacije informacija (Galić, 2012).

Prije svega, školski je knjižničar nositelj svih aktivnosti školske knjižnice. On pridonosi ostvarenju ciljeva i zadaća škole. U skladu s tim ciljevima školski knjižničar provodi programe knjižnično-informacijskog obrazovanja učenika. On posjeduje organizacijske, informacijske i komunikacijske vještine i znanja, kreativnost i inovativnost koju prenosi na učenike i kolege. U modernom društvu i obrazovanju „programi školskih knjižnica usmjereni su na učenika, s ciljem stvaranja aktivnih i produktivnih pojedinaca koji pronalaze, vrednuju i koriste informacije kako bi riješili različite probleme ili zadovoljili vlastitu znatiželju“ (Lovrinčević i sur., 2005, str. 47). Navedene autorice navode još neke zadatke školskog knjižničara:

- uputiti učenike kako koristiti referentnu građu i klasični katalog
- poučiti učenike korištenju OPAC-a (osnove pretraživanja na internetu, razvijanje kritičkog mišljenja, procjena informacija)
- poučiti učenike traženju informacija na raznim vrstama medija
- izrada plana rada i aktivnosti
- suradnja s nastavnicima, stručnim suradnicima (Lovrinčević i sur., 2005, str. 93-113)

Uspješnost u radu podrazumijeva stalno stručno usavršavanje ali i rad na osobnim kvalitetama i sposobnostima. „Kroz svoje cjeloživotno obrazovanje školski knjižničar postaje sudionik vlastitog razvoja, stječe nova opća i stručna znanja, razvija sposobnosti, afirmira svoju ličnost, pokazuje otvorenost prema promjenama, zanimanje za inovacije i njihovu primjenu u stručnom i odgojno-obrazovnom radu“ (Lovrinčević i sur., 2005, str. 73).

Promjene koje donosi napredak tehnologije, novi kurikulumi ali i brz tempo života utječu na školu, knjižnicu ali i knjižničara. Sve navedeno zahtijeva od knjižničara posjedovanje novih vještina i odlično poznavanje informatičkih i informacijskih tehnologija. „Knjižničarstvo je struka koja ne smije samo pratiti što se događa, već prednjačiti u znanju o novim načinima pristupa informacijama“ (Stropnik, 2013).

U praksi, školski je knjižničar više od osobe koja nasmijana dočekuje učenike i daje im građu na korištenje. Ako smatramo da je zadatak školskog knjižničara unaprjeđivanje pismenosti i razvijanje „ljubavi prema čitanju“, na popis zadataka u trećem tisućljeću svakako

treba uvrstiti i unaprjeđivanje informacijske i digitalne pismenosti (Šabić, 2008). Korisnici knjižnice nisu više pasivni primatelji nego su postali aktivni korisnici sustava za pretraživanje (informacija). Uloga stručnog suradnika knjižničara time je veća jer poučava učenike autonomnom projektnoistraživačkom radu, pri pronalasku, izboru, vrednovanju i uporabi informacija ohrabruje učenike na stvaralačko i kritičko promišljanje. Knjižničari često uključuju učenike u brojne kulturne aktivnosti knjižnice i javnu djelatnost škole. „Uloga knjižničara u odnosu na nove tehnologije razvija se u dva smjera: u profesionalni razvoj i u edukaciju korisnika“ (Stropnik, 2013, str. 46). Školski knjižničar ostaje stručnjak koji prati napredak i razvoj društva, prihvaća i koristi novine u informatičkom, digitalnom i informacijskom dobu jer samo dobro educirani knjižničar može korisniku pružiti potrebne informacije. „Vrlo važno područje rada s korisnicima (učenicima ili djelatnicima škole) jest upućivanje i uvježbavanje tehnika pretraživanja knjižničnih kataloga: abecednih, naslovnih, stručnih i predmetnih te online kataloga školske, gradske ili narodne knjižnice, nacionalne knjižnice i inozemnih nacionalnih knjižnica“ (Galić, 2012, str. 212). Školski knjižničar mora poštivati postavljene etičke standarde: jednako pružati usluge svim korisnicima, predvoditi u školskim programima razvoja knjižničarstva, biti suradnik informacijskom društvu te držati primarnu poziciju u školskoj knjižnici novog tisućljeća (Zovko, 2009). U suvremenom informacijskom društvu učenicima je problem kako izabrati, vrednovati i primijeniti znanja i informacije kojima su sve više nekritički izloženi u javnim medijima i mrežnim izvorima.

Kao pedagoški i informacijski stručnjak, obrazovanje za kulturu školski knjižničar ne gleda samo kao reprodukciju poželjnih značenja, danih učeniku pažljivo odabranim tekstovima, već kao spoznajni proces u kojem učenik sam stvara vlastita značenja na temelju različitih, često suprotstavljenih podataka. U tom pogledu, školski knjižničar nastoji osigurati što veći izbor podataka o različitim temama, pristup internetu i ostalu pomoć koju učenik od njega zatraži. Zalaganjem i radom knjižničara prostor knjižnice postaje „ambijentom za susrete s različitim i za slobodnu razmjenu zamisli i iskustava, u kojem se stvaraju nove slike svijeta temeljene na bogatstvu dostupnih izvora a učenici razvijaju komunikacijski i estetski senzibilitet za sve različite medije čije brze izmjene Nastavni planovi i programi ne mogu adekvatno pratiti“ (Šabić, 2008, str. 133).

Neposredan rad s „učenicima dio je odgojno-obrazovne djelatnosti knjižničara, a uključuje ove aktivnosti:

- primjenu različitih oblika rada s učenicima u školskoj knjižnici u korelaciji s pojedinim nastavnim predmetima

- motivaciju za čitanje i razvijanje čitalačke pismenosti, pretraživanje informacija i sadržaja, korištenje i njihovo vrednovanje
- pomaganje učenicima tijekom pisanja referata, izlaganja, seminara i slično
- održavanje izvannastavne aktivnosti kao što su: mladi knjižničari, čitateljski klub i sl.“ (Jakšić, 2022).

Na satu koji se održava u školskoj knjižnici teži se upotrebi različitih medija i svih raspoloživih izvora znanja na tim medijima. Primjenjuju se i različite strategije poučavanja. Knjižničar treba dobro poznavati sadržaje nastavnih predmeta kako bi što bolje realizirao program. Učenici su aktivno uključeni u nastavni proces. Vođenim učenjem oni pronalaze informacije, pregledavaju ih, kritički o njima promišljaju te na kreativan način prikazuju rezultate svog istraživanja koristeći različite digitalne alate i programe.

Održavanje nastavnog dana u školskoj knjižnici možda je najpogodniji oblik učenja, ponajviše za razrednu nastavu, iako je često utopija zbog malog prostora, nedostatka multimedijalnih sadržaja i vremena. Provedba raznih projekata u suradnji s učiteljima i drugim zaposlenicima škole od školskog knjižničara zahtijevaju određene vještine, ponajviše kreativnost u postizanju interesa učenika za projekt. U ovom se obliku rada podrazumijeva korištenje i razvoj informacijske i digitalne pismenosti svih sudionika.

„Kod aktivnosti u knjižnici bitne su interdisciplinarnost i intermedijalnost“ (izražajno sredstvo jednog medija prenosi se u drugi) (Crnjac, Vlahoviček, 2022, str. 50). Ta dva pristupa omogućuju vježbanje komunikacijskih, istraživačkih i stvaralačkih sposobnosti učenika kroz druženje u školskoj knjižnici. Kao rezultat takvog rada nastat će neko novo stvaralačko djelo (film, predstava, izložba i sl.) (Crnjac, Vlahoviček, 2022).

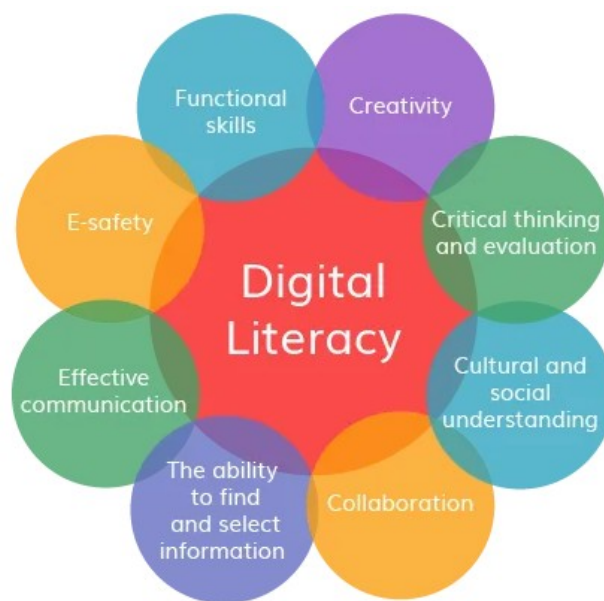
3. Digitalna pismenost

U Europskom referentnom okviru iz 2006. godine navedeno je osam ključnih kompetencija koje su postale dijelom obrazovne politike u Republici Hrvatskoj „a to su: komunikacija na materinskom jeziku, komunikacija na stranim jezicima, matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju i tehnologiji, digitalna kompetencija, učiti kako učiti, socijalna i građanska kompetencija, inicijativnost i poduzetnost te kulturna svijest i izražavanje“ (Perić, Riger-Knez, Telesmanić, Nežić, Škarica, 2021, str. 43). U Preporukama Vijeća Europske Unije o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje stoji da digitalna pismenost „podrazumijeva sigurnu i kritičku upotrebu IKT-a za rad, slobodno vrijeme i komunikaciju, a utemeljena je na osnovnom informatičkom znanju pretraživanja, procjene, pohranjivanja, produkcije, prezentacije i razmjene informacija te komunikaciji i sudjelovanju u društvenim mrežama putem interneta na siguran i etičan način“ (Vijeće Europske Unije, 2018, str. 8). „Prema podacima Izvješća o digitalnom napretku Europe (2017) čak 44% građana Europske unije nema osnovne digitalne vještine“ (Rubeša, 2018, str. 17). „Koncept pismenosti koji je u stručnoj i znanstvenoj literaturi prisutan već dugi niz godina evoluirao je u koncept kompetencije koja podrazumijeva sveobuhvatnost znanja, vještina i stavova u kontekstu rada, obrazovanja i slobodnoga vremena“ (Žuvić, Brečko, Krelja Kurelović, Galošević, Pintarić, 2016).

„Digitalna kompetencija odnosi se na osposobljavanje za sigurnu i kritičku upotrebu informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) za rad u osobnomu i društvenomu životu te u komunikaciji. Njezini su ključni elementi osnovne informacijsko-komunikacijske vještine i sposobnosti: upotreba računala za pronalaženje, procjenu, pohranjivanje, stvaranje, prikazivanje i razmjenu informacija te razvijanje suradničkih mreža putem interneta“ (NOK, 2010). Ova vještina prije svega označava “rad i učenje u inovativnim okruženjima, a razvijanjem ove vještine razvijaju se računalne kompetencije i etična, sigurna i odgovorna uporaba IKT-a” (Jelaković, 2022). Upotreba IKT-a slijedi razvijanje generičkih kompetencija koje su definirane Okvirom nacionalnog kurikuluma. U četiri domene koje se nadograđuju jedna na drugu ostvaruju se odgojno-obrazovna očekivanja kako bi učenicima omogućile razvitak opće digitalne pismenosti.

Često se digitalna kompetencija i digitalna pismenost gledaju kao isti pojam. No, razliku je najjednostavnije objasniti ovako: “Digitalne vještine fokusiraju se na što i kako. Digitalna pismenost se fokusira na zašto, kada, tko i za koga” (Bali, 2016).

Pismenost je oduvijek jedna od glavnih osobina suvremenog društva. Ona je temelj za sva tehnološka i sociološka postignuća čovjeka modernog doba. Mijenjala se i razvijala kroz povijest, prateći promjene i razvoj društva. Život u ubrzanom tehnološkom razvoju 21. stoljeća, okruženost različitim medijima i izvorima informacija utjecali su na pojam pismenosti. Taj je pojam nekada uključivao vještine kao što su čitanje, pisanje i aritmetika, dok se primjenom tehnologije širi i na druga okruženja (Katić, 2022). Ovisno o mediju, govori se i o različitim vrstama pismenosti. „Digitalna, internetska ili web pismenost odnosi se na razumijevanje hiperteksta, multimedijalnih tekstova, oznaka (eng. *tags*) odnosno poznavanje načina na koji funkcionira Internet te vještine korištenja digitalne građe“ (Stropnik, 2013).

Slika 1.: Sastavnice digitalne pismenosti

(preuzeto sa <https://medium.com/literate-schools/redefining-literacy-in-the-21st-century-139894b14fd4>)

Definicija digitalne pismenosti (ponegdje nazvana i e-pismenost) “dana je kao ukupnost svijesti, stavova i sposobnosti pojedinca da na pravi način koristi digitalne alate i resurse za pronalaženje, pristupanje, upravljanje, integriranje, evaluiranje, analiziranje i sintetiziranje digitalnih resursa, stvaranje novoga znanja, medijsko izražavanje, komuniciranje i djelovanje u specifičnim životnim situacijama (rad, obrazovanje, slobodno vrijeme) kako bi se

omogućilo konstruktivno društveno sudjelovanje i promišljanje” (Ala-Mutka, 2011). Futurelab (Hague i Payton, 2010) navodi da se “digitalna pismenost odnosi na vještine, znanja i razumijevanje digitalnih tehnologija, njihovo kritičko, kreativno, razborito i sigurno korištenje u svim područjima života te uključivanje u digitalno okruženje” (Žuvić i sur., 2016, str. 9). Prema Bahču (2023) “digitalna pismenost jedna je od ključnih cjeloživotnih kompetencija koja uključuje sigurno i kritično korištenje tehnologije informacijskog društva na poslu, u slobodno vrijeme i u komunikaciji” (Bahč, 2023).

American Library Association navodi da je "digitalna pismenost sposobnost korištenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija za pronalaženje, procjenu, stvaranje i prenošenje informacija, što zahtijeva i kognitivne i tehničke vještine" (American Library Association).

„Digitalna pismenost obuhvaća, hardver, softver, aplikacije, alate, mrežnu komponentu te sadržaje i usluge koje se isporučuju i kreiraju. Osobe koje imaju vještine korištenja navedenog u različite svrhe i u interakciji s drugima nazivaju se digitalni građani“ (Stričević, 2011, str. 8). Bawden (2001) „razlikuje jednostavnije pismenosti zasnovane na vještinama u koje ubraja računalnu, elektroničku, knjižničku i medijsku pismenost te informacijsku i digitalnu pismenost koje, za razliku od pismenosti zasnovanih na vještinama, obuhvaćaju i znanje, stavove i razumijevanje“ (Lasić-Lazić, Špiranec, Banek Zorica, 2012, str. 130).

Današnji učenici rođeni su u svijetu IKT-a (tzv. *generacija Z*) koje doživljavaju kao sastavni dio svoje okoline i života. Upravo ta generacija stalno traži više, njihov je interes digitalno učenje, oni traže nove izvore poučavanja i učenja. Danas, kada je *sve na internetu*, možemo postaviti pitanje koja je uloga učitelja i školskog knjižničara u učenju u digitalnom dobu? Na koji će način obrazovanje temeljeno na elektroničkim izvorima u budućnosti utjecati na programe rada školskih knjižnica? Suvremena škola mora učenicima nuditi pedagoške pristupe prikladne za njihovu sadašnjost i budućnost. Put u umreženo društvo vodi preko neminovne informatizacije odgojno-obrazovnog procesa stoga IKT-e zauzimaju središnje mjesto u suvremenim reformama obrazovanja (Jandrić, 2015). Razvijanjem digitalne pismenosti primjenjuju se znanja te usvajaju vještine i stavovi potrebni za kritičko propitkivanje uloge medija u životu ali i za kulturno, društveno i građansko sudjelovanje u svakodnevi.

Kreativna i svrhovita uporaba digitalnih alata obogaćuje nastavu dodatnim interaktivnim sadržajima i proširuje vještine i znanja učenika. “Naravno, nije zamjena za knjigu, već idealan suputnik koji uz dobro organiziran grupni rad, nastavu pretvara u suvremeno obrazovanje i čini odmak od tradicionalnog pristupa” (Jelaković, 2022). U digitalnoj pismenosti “važno je

naučiti učenike sigurnoj uporabi digitalnih alata, društvenih mreža u svrhu odgojno-obrazovnog procesa i različitih mrežnih stranica namijenjenih edukaciji” (Jelaković, 2022). Digitalna pismenost lakše će se usvojiti uporabom digitalnih alata. “Digitalni alati namijenjeni odgojno-obrazovnom procesu prvenstveno su sigurni, edukativni, ali ono što je učenicima najzanimljivije, zabavni i poučni” (Jelaković, 2022). Igrama i jednostavnijim pristupom nastavnim sadržajima učitelji mogu provoditi formativno vrednovanje. Takvo vrednovanje daje učenicima prikaz njihovog znanja u stvarnom vremenu a istovremeno im omogućuje stjecanje novih vještina na zabavan način (Jelaković, 2022).

U kurikulumu međupredmetne teme Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije digitalnu pismenost nalazimo u prvoj domeni, što je i navedeno u poglavlju 2.1.2. ovog rada. Odgojno-obrazovni ishodi u kojima se spominje digitalna pismenost detaljnije su prikazani u Kurikulumu nastavnog predmeta Informatike.

3.1. Digitalna pismenost u Kurikulumu nastavnog predmeta Informatika za osnovne škole

“Pod nazivom Informatika u obrazovnom sustavu podrazumijeva se:

- stjecanje vještina za uporabu informacijske i komunikacijske tehnologije (digitalna pismenost) kojom se oblikuju, spremaju, pretražuju i prenose različiti multimedijски sadržaji;
- uporabu informacijske i komunikacijske tehnologije u obrazovnom procesu (edukacijska tehnologija, e-učenje);
- rješavanje problema računalom uporabom nekog programskog jezika pri čemu su prepoznatljivi sljedeći koraci: specifikacija i raščlamba problema, analiza problema i odabir postupaka za njegovo rješavanje, priprema i izrada programa, ispitivanje programa i uporaba programa (rješavanje problema i programiranje)” (Kurikulum nastavnog predmeta Informatika za osnovne škole i gimnazije, 2018, str. 5).

Digitalna je pismenost danas nužna svim ljudima kako bi mogli koristiti računala i različite računalne programe pri izvršavanju obveza.

U kurikulumu nastavnog predmeta Informatika četiri su domene: e-Društvo, Digitalna pismenost i komunikacija, Računalno razmišljanje i programiranje te Informacije i digitalna tehnologija kroz koje se realiziraju ciljevi predmeta.

Domena Digitalna pismenost i komunikacija usko je povezana s ostalim domenama i daje temeljne digitalne kompetencije koje su neophodne za kvalitetnu primjenu tehnologije pri obavljanju svakodnevnih obveza, ali i za stjecanje kompetencija iz ostalih domena. Uporabom različitih programa za komunikaciju i suradnju omogućuje se razvijanje komunikacijskih i društvenih vještina koje su neophodne u današnje doba. Savjesno i svjesno stvaranje vlastitih e-portfolija i pozitivnih digitalnih tragova iznimno je važno za svakog pojedinca. Obilježje je te domene i razvijanje otvorenosti prema novim tehnološkim dostignućima u području informacijske i komunikacijske tehnologije (Kurikulum nastavnog predmeta Informatika, str. 8).

U poglavlju Prilozi, u tablici 2. prikazani su ishodi navedeni u domeni Digitalna pismenost i komunikacija u kojima se suradnjom s učiteljima razvija digitalna pismenost učenika, njihova razrada te poveznice s drugim nastavnim predmetima za prvi ciklus obrazovanja (1., 2. i 3. razred OŠ).

Kao što je u tablici vidljivo, ishodi se mogu korelirati s brojnim nastavnim predmetima što znači da se dio ishoda u korelaciji može odraditi i u školskoj knjižnici. Vrlo je zanimljiva korelacija posljednjeg navedenog ishoda s nastavom u predmetu Priroda i društvo u 3. razredu koja se projektom veže uz knjižnicu, o čemu više u narednim poglavljima.

4. Suradnja školskog knjižničara s učiteljima

Rad u bilo kojem sektoru djelatnosti ili instituciji nije ostvariv bez suradnje s kolegama. Školski knjižničar nositelj je djelatnosti školske knjižnice čije stručno pristupanje radu i komunikaciji, vještine razumijevanja potreba korisnika i kompetencije o kvalitetnoj uporabi informacija podižu rad i ugled škole na novu, višu razinu. Napredni razvoj tehnologije donosi i suvremene usluge u školske knjižnice koje postavljaju knjižničara na primarno mjesto u informacijskom društvu a time od njega traže bolje stručno i računalno znanje (Zovko, 2009).

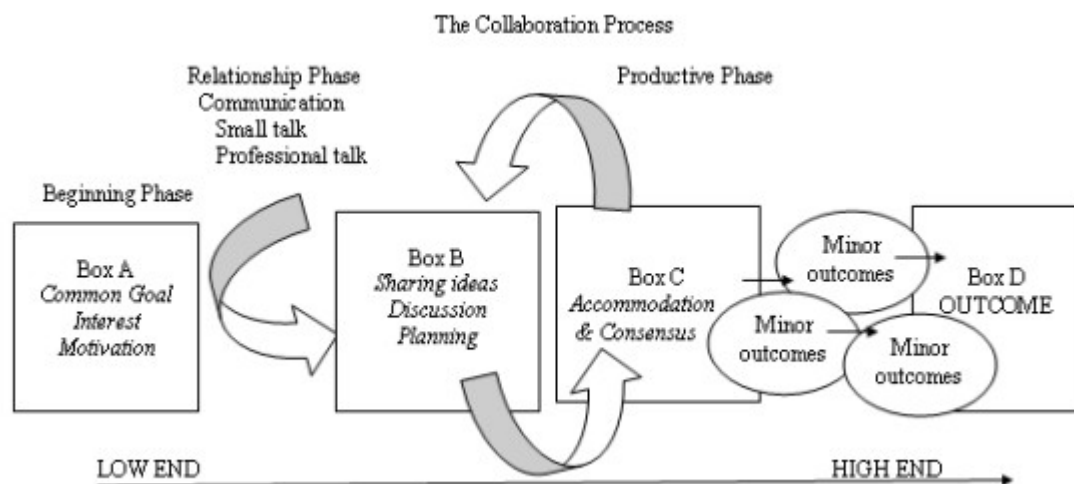
„Prvi suradnik školskom knjižničaru u timskom radu je nastavnik... Dobro postavljen plan suradnje, ali i proces njegova oblikovanja, u čije su ostvarenje uključeni svi, vodi stvaranju i jačanju osjećaja zajedničkih vrijednosti, odgovornosti i rezultata“ (Kovačević i Lovrinčević, 2012, str. 37).

IFLA-ine i UNESCO-ove Smjernice za školske knjižnice i Manifest za školske knjižnice donose, između ostalog, ulogu školskog knjižničara, opisuju suradnju školskog knjižničara i drugih zaposlenika škole. „Dokazano je da suradnja knjižničara i učitelja utječe na to da učenici postignu višu razinu pismenosti, čitanja, učenja, rješavanja problema i svladavanja informacijskih i komunikacijskih vještina“ (Manifest za školske knjižnice, str. 31). Prema navedenim dokumentima, školska je knjižnica sastavni dio informacijske mreže čija je zadaća poticanje suradnje s nastavnicima, ravnateljima, osobljem, knjižničarima, roditeljima, informacijskim stručnjacima i društvenim skupinama. Suradnja školskog knjižničara i učitelja važna je kako bi se mogućnosti školske knjižnice što više koristile i postigli ovi ciljevi:

- „razvijanje, vođenje i procjena učenikova svladavanja zadanog programa
- razvoj i procjena učenikovih informacijskih vještina i informacijskog znanja
- izrada nastavnih planova
- priprema i izvođenje posebnih projekata u širem nastavnom okružju, uključujući i knjižnicu
- priprema i provedba programa čitanja i kulturnih događanja
- integriranje informacijske tehnologije u školski program
- upoznavanje roditelja s ulogom školske knjižnice“ (Smjernice za školske knjižnice, str. 17).

Tema suradnje školskog knjižničara i učitelja tema je brojnih djela i članaka raznih autora. Haycock (2007) u svojem članku ističe kako je suradnja knjižničara i učitelja ključna u poboljšanju učenja i postignuća učenika. Kao prednost suradnje ističe kreativnost knjižničara koju on prenosi na učenike. Članak donosi opis dvadesetak čimbenika koji utječu na uspješnost suradnje a odnose se na šest elemenata: okruženje, karakteristike članstva, proces i struktura, komunikacija, svrha i resursi.

Montiel-Overall (2010) u svojoj je studiji slučaja ispitala suradnju knjižničara i učitelja iz različitih područja stručnosti. Rezultati istraživanja pokazuju da su za uspješnu suradnju i poboljšanje obrazovanja važni dijeljenje znanja, izgradnja odnosa i faktori koji ih okružuju. Faze procesa suradnje knjižničara i učitelja prikazane su na slici 2.

Slika 2.: Faze procesa suradnje učitelja i knjižničara prema Montiel-Overall

Ilustracija predstavlja proces suradnje između učitelja/odgajatelja i knjižničara surađujući na zajedničkom zadatku. Okvir A prikazuje čimbenike potrebne tijekom početne faze suradnje: zajednički cilj, interes i motivacija. Faza odnosa identificira izgradnju odnosa koja je potrebna za suradnju. Komunikacija je sredstvo razvijanja odnosa kroz mali razgovor o obitelji i prijateljima i profesionalni razgovor o poslu. Lijeva strelica ilustrira prelazak na sljedeću fazu prikazanu u okviru B, produktivnu fazu, koja uključuje razmjenu ideja, raspravu i planiranje. Ovi činovi uključuju prilagodbu i konsenzus prikazan u okviru C. Male strelice s desne strane prikazuju manje ishode koji proizlaze iz radnji u proizvodnoj fazi, a koji dovode do konačnog ishoda procesa prikazanog u okviru D. Duga strelica na dnu označava raspon razina suradnje od niske na lijevoj strani do visoke na desnoj strani.

Montiel-Overall zaključuje kako učitelji još uvijek uvelike ne razumiju ulogu knjižničara kao suradnika i ne razumiju jasno potencijal za integriranje vještina koje poučavaju školski knjižničari (npr. bilježenje, citiranje izvora, postavljanje pitanja, razumijevanje procesa istraživanja) u sadržaj predmeta. Integralni aspekti procesa suradnje, kao što su izgradnja odnosa i povjerenje, ne samo da su neodvojivi i preklapaju se, već su ključni u promicanju suradnje. Komunikacija i izgradnja odnosa identificirani su kao čimbenici koji utječu na uspjeh suradnje među učiteljima i knjižničarima.

U zaključku istraživanja suradnje knjižničara i učitelja, Kimmel (2012) donosi kako učitelji poštuju ono što knjižničar zna o izvorima informacija, podučavanju i nastavnom planu i programu. Učitelji ističu da su rad, znanje i podrška najvažniji čimbenici koje knjižničar donosi u nastavu.

„Suradnja školskog knjižničara s učiteljima i nastavnicima omogućuje sinergiju i integraciju resursa, znanja i iskustva, čime se stvara bogato i podržavajuće okruženje za učenje u školi“ (Kovačević i Lovrinčević, 2012, str. 9). Takva suradnja omogućuje i ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda, povezivanje međupredmetnih područja, korelacija i integracija zajedničkih ili povezujućih nastavnih sadržaja (osobito iz hrvatskog jezika i informatike) prilikom planiranja i ostvarivanja. Međupredmetnim povezivanjem usvaja se primjenjivo i kvalitetno znanje. „Partnerski odnos knjižničara s učiteljima poboljšava učenje primenom načela interdisciplinarnosti i multimedijalnosti“ (Zovko, 2009). „Tim načelima do izražaja dolaze metode i brzina uporabe znanja kao i njegova obnavljanja, dopunjavanja i usavršavanja“ (Šušnjić, 2009, str. 41). U takvim uvjetima knjižničar osigurava zadovoljenje svih potreba svojih korisnika. Rad, zadaće i projekti školskog knjižničara sastavni su dio Godišnjeg plana i programa (GPP) rada i Školskog kurikulumuma svake odgojno-obrazovne ustanove. U okviru GPP-a rada školske knjižnice redovito se provodi poučavanje korisnika kroz koje prolaze i učenici i učitelji. Program poučavanja učitelja odnosi se na osnovno upoznavanje s načinima rada u školskoj knjižnici, no u većoj mjeri služe stručnom usavršavanju (Kovačević i Lovrinčević, 2012). Knjižničar izrađuje i vlastiti kurikulum koji obuhvaća opći (okvirni) i posebni (izvedbeni) program rada, kulturnu i javnu djelatnost, sudjelovanje knjižničara u provedbi Građanskog odgoja i obrazovanja te odgojno-obrazovni program (Jozić i Pavin Banović, 2019). Početkom svake školske godine školski knjižničar prije izrade kurikulumuma planira svoje godišnje, mjesečne i dnevne aktivnosti i projekte u koordinaciji s učiteljima razredne i predmetne nastave. Budući da na državnoj razini još nije određena satnica za provođenje knjižničnog odgoja i obrazovanja učenika, školski knjižničar

to provodi suradnjom s učiteljima razredne i predmetne nastave. Postignuća zavise o sposobnostima, motivaciji, kreativnosti i komunikaciji između učitelja i knjižničara. Za vrijeme knjižničarske djelatnosti, školski je knjižničar „pozvan biti aktivan, neposredan, susretljiv, da njeguje suradnički odnos s kolegama, a prijateljski i dobronamjieran odnos s učenicima kako bi svojoj školskoj sredini stvorio pozitivnu sliku o školskoj knjižnici i školskom knjižničaru“ (Jozić i Pavić Banović, 2019, str. 20).

„Jedan od najučinkovitijih načina za poboljšanje poučavanja u školama je poticanje suradnje stručnjaka u školama“ (Herring, 2008, str. 18). Mnogobrojne su mogućnosti suradnje školskog knjižničara u školi, ali najvažniji je faktor spremnost za suradnju. Suradnja će biti uspješna pod uvjetom da nije prisilna i da je dobro isplanirana (Urbanec, 2019). Partnerstvo i timski suradnički rad učitelja i školskog knjižničara čini nastavu zanimljivijom, dinamičnijom i kvalitetnijom. Za što uspješniju suradnju, školski knjižničari trebaju kvalitetno ponuditi svoju stručnost, a ne čekati da učitelji sami traže pomoć (Herring, 2008).

5. Primjeri uspješne suradnje školskog knjižničara i učitelja u razvijanju digitalne pismenosti učenika

Suradnja školske knjižničarke s učiteljima razredne nastave u OŠ Marije Jurić Zagorke Vrbovec bit će prikazana kroz nekoliko projekata. Naravno da primjera ima mnogo više jer je višegodišnja suradnja vrlo uspješna. Knjižničarka je uvijek spremna svakome pomoći, rado se odaziva na sudjelovanja u nastavnim satima, korelacijama sa svim predmetima i projektima te je jedno od omiljenih lica u školi, ne samo za učenike nego i za kolege. U sklopu knjižnice je i multimedijaska učionica s 15 računala, pametnom pločom i projektorom u kojoj se najčešće odvija nastava informatike za učenike, no koristi se i za potrebe raznih projekata i drugih oblika nastave.

Budući da je škola 2020. godine promijenila ime u OŠ Marije Jurić Zagorke Vrbovec, česti su projekti vezani upravo uz ovu književnicu rođenu u vrbovečkom kraju.

5.1. Vrbovečka abeceda

Učenici 1. razreda zajedno sa svojom učiteljicom a u suradnji sa školskom knjižničarkom u prostoru školske knjižnice napravili su dar za rođendan gradu Vrbovcu. Suradnja je postignuta na nastavnom satu hrvatskoga jezika u školskoj knjižnici. Školska knjižničarka uvela je učenike u nastavni sat izložbom starih slovarica te je pomagala u izradi rima. Priprema za izvođenje nastavnog sata nalazi se u poglavlju Prilozi, tablica 3. Rezultat ove suradnje objavljen je na mrežnim stranicama škole i mrežnoj stranici Radio Vrbovca povodom Dana grada Vrbovca koji se obilježava 15. lipnja. Vrbovečka abeceda dostupna je na ovoj poveznici:

<https://read.bookcreator.com/3hIV0eauU5aY5DX1ryWtcgTF7NR2/Q42VzjOSR6-kfvzkX3cKiQ/end>

5.2. Animirani film o Mariji Jurić Zagorki

Povodom Dana škole proveden je projekt *Mariji Jurić Zagorki na dar*. Učenici 1. razreda sa svojom su učiteljicom, u suradnji sa školskom knjižničarkom, istraživali život i rad Marije Jurić Zagorke. Suradnja je provedena kroz nekoliko etapa u duljem vremenskom razdoblju.

Knjižničarka je odvela učenike na izvanučioničku nastavu u gradski park gdje je bista Marije Jurić Zagorke te ih upoznala s njezinim životom i radom. Po povratku u školu, u multimedijskoj učionici knjižničarka prikazuje učenicima prezentaciju o Mariji Jurić Zagorki te virtualno prolaze kroz njezin stan u Zagrebu. Rezultat projekta je animirani film o Mariji Jurić Zagorki prikazan na projektnom danu i objavljen na youtube-u.

5.3. Izrada straničnika

Školska zadruga „Vrba“ u OŠ Marije Jurić Zagorke Vrbovec djeluje od njezina početka. Nedavno su vođenje Zadruga preuzele mlade kolegice učiteljice razredne nastave i informatike. Zadruga se predstavlja na svim važnijim događajima u gradu Vrbovcu te na županijskim Smotrama školskih zadruga.

Knjižničarka je na slobodnoj aktivnosti učenicima pokazala razne vrste straničnika i objasnila čemu služe. U suradnji sa školskom knjižničarkom, mladi su zadrugari izradili dvije vrste straničnika.

Prvo su na izvannastavnoj aktivnosti reciklirali stari papir i dobili novi papir koji su iskoristili za izradu straničnika. Učenici su nakon toga crtali lik Marije Jurić Zagorke prema kojima su napravljene matrice koje su služile za otiskivanje lika na straničnike od recikliranog papira. Jedan od straničnika poslan je na natječaj povodom Mjeseca hrvatske knjige 2023. Učenica čiji je rad s likom Marije Jurić Zagorke odabran za matricu za otiskivanje na straničniku na tom je natjecanju nagrađena za najbolji straničnik u kategoriji pojedinačnih radova. Ako znamo da je u kategoriji sudjelovalo 40 osnovnih škola s više od 300 straničnika, uspjeh je tim veći.

Drugu vrstu straničnika učenici su također izradili na izvannastavnoj aktivnosti, ovoga puta u multimedijskoj učionici koja je dio školske knjižnice. Školska je knjižničarka učenicima objasnila kako koristiti računalni program Wordart, pokazala im primjer straničnika nastalog u tom programu. Učenici su dali mašti na volju i nastali su brojni zanimljivi straničnici.

U nastavku slijedi nekoliko fotografija nastalih straničnika.

5.4. Izrada zvučne slikovnice

Zvučna slikovnica nastala je na satu hrvatskog jezika održanom u školskoj knjižnici. Cijeli sat održala je školska knjižničarka. Osim uobičajene obrade lingovometodičkog predloška, knjižničarka je s učenicima ponovila rad u računalnom programu Paint, snimila učeničko čitanje te sve zajedno spojila u zvučnu slikovnicu. Zvučna slikovnica objavljena je na internetskoj stranici <https://youtu.be/xqNZe7F7cjM>.

5.5. Projekt Prošlost-sadašnjost-budućnost

Ovaj projekt namijenjen je učenicima trećih razreda koji će zajedno sa svojim učiteljicama, roditeljima i školskom knjižničarkom u mjesecu veljači i ožujku ove godine provoditi ovaj projekt. Rezultati projekta bit će prezentirani za Dan škole i objavljeni na web stranici škole. Knjižničarka će sudjelovati u prvoj fazi projekta: istraživanju prošlosti grada i zavičaja. Učenike će uputiti gdje sve trebaju tražiti informacije (web stranice, zavičajna zbirka) te na koji način prepoznati koje pronađene informacije odgovaraju njihovom istraživanju.

5.6. Evaluacija projekata

Navedeni projekti imali su za cilj poboljšanje učeničkih digitalnih kompetencija. Iako su današnji učenici dio tzv. generacije Z, rođeni i odgajani u digitalnom dobu, svakodnevno okruženi tehnologijom, učitelji su primijetili kako su učeničke digitalne kompetencije ipak ograničene na nekoliko radnji (igranje igrice, aktivnosti na društvenim mrežama, gledanje uskog broja internetskih stranica/portala). Također, učenici se ne snalaze najbolje u traženju i vrednovanju informacija na internetu. Uz to, učenicima je tradicionalni pristup nastavi dosadan i nezanimljiv, oni traže brzu izmjenu nastavnih aktivnosti, više kreativnih zadataka, suradničko rješavanje problema.

Prije same provedbe projekata i nastavnih sati postavljeni su neki od ciljeva:

- poboljšati digitalne kompetencije učenika u korištenju novih računalnih programa primjerenih njihovoj dobi i razini školovanja
- koristiti različite izvore informacija pri istraživanju i rješavanju zadanih problema/zadataka, procijeniti koji su izvori korisni i potrebni za rješavanje određenog problema/zadatka
- razviti čitateljske navike, navike učenja iz različitih izvora i naviku dolaska u školsku knjižnicu
- razvijati međusobnu toleranciju, suradnički rad i zajedničko rješavanje zadanih problema/zadataka
- samostalno uočavati i ispravljati vlastite pogreške
- uspoređivati radove i procijeniti njihovu kvalitetu
- razvijati komunikacijske vještine na materinskom jeziku.

Pokazalo se da se navedenim radionicama i nastavom u suradnji sa školskom knjižničarkom učenicima poboljšalo suradničko učenje i međusobna tolerancija. Vidljiva je veća koncentracija na ovakve vrste zadataka te kreativnost u radu. Učenici trećih i četvrtih razreda u svojim istraživanjima na satu ili u knjižnici više pažnje pridaju procjeni točnosti dobivenih informacija. Knjižničarka kaže kako učenici više dolaze u knjižnicu i koriste se enciklopedijama u tiskanom i on-line formatu. Također, učenici su neke od korištenih računalnih programa počeli samostalno koristiti pri rješavanju zadataka ili projekta u drugim nastavnim predmetima. Istraživačko učenje sve se više primjenjuje u nastavi a osobito u aktivnostima vezanima uz školsku knjižnicu. Rezultate projekata koriste i drugi učenici i

učitelji navedene škole u obrazovne svrhe. Budući da su dostupni na stranici youtube.com vjerojatno ih koriste i drugi korisnici.

Naravno da je teško iz prvog pokušaja postići sve postavljene ciljeve. Potrebno je vrijeme i puno zajedničkog rada i truda da bi se (navedeni) ciljevi postigli. Svaka se generacija učenika po nečemu razlikuje od one prethodne. Tako se razlikuju i školske aktivnosti svake generacije. Digitalna će tehnologija i dalje napredovati i ulaziti sve više u svakodnevno obrazovanje u školama. Vjerujemo kako će iduće generacije imati sve više sličnih projekata i dobrih primjera suradnje učitelja i školskog knjižničara.

6. Zaključak

Školska je knjižnica otvorena svima (učenicima, učiteljima, stručnim suradnicima, roditeljima). Izvorište je znanja i informacija, mjesto okupljanja, provođenja slobodnog vremena, podrška u nastavnim, izvannastavnim, kulturnim aktivnostima i javnim događajima, jedan od najvažnijih faktora osuvremenjivanja sustava odgoja i obrazovanja. Školska će knjižnica utjecati na ugled i rad same škole ako je vodi stručna osoba čiji je cilj, osim onih osnovnih, razvoj i medijske i digitalne pismenosti učenika i kolega. Primarni uvjet za to jest da sam knjižničar uvijek bude korak ispred u odnosu na druge djelatnike. To znači da se stalno stručno usavršava, poboljšava svoja znanja o uporabi IKT-a. Školski knjižničar sve te vještine i znanja koristi u svome radu s učenicima ali i kolegama. Potrebno je graditi uspješnu suradnju s učiteljima kroz svakodnevni rad, projekte, zajedničke izložbe, promocije, susrete i sl. Nastava u knjižnici temeljena na upotrebi različitih medija, interakcija učitelja kao stručnjaka za svoje područje i knjižničara kao medijskog stručnjaka stvaraju temelj za uspješno učenje, napredak učenika i razvoj digitalne pismenosti. Osobito u tome pomaže ako knjižnica ima i multimedijски prostor. Učenjem i promicanjem digitalne pismenosti usvajaju se znanja, stječu vještine i stavovi važni u kritičkom promišljanju o ulozi medija u životu te za društveno, kulturno i građansko sudjelovanje u svakodnevnom životu. Na uspjeh nastavnog sata ili projekta u školskoj knjižnici utječe i ugodna, opuštena atmosfera u samoj knjižnici koju stvara kvalitetan školski knjižničar u timskom radu s učiteljima.

Škola budućnosti, pa tako i školska knjižnica i školski knjižničar svakako će trebati pratiti daljnja tehnološka i kurikulumska napredovanja te promjene u metodama poučavanja. Vještina učenja tj. znati kako učiti i dalje će biti najvažnija vještina. Ključna će biti uloga školskog knjižničara koji će svojim neposrednim radom s učenicima i suradnjom s učiteljima razvijati informacijske i digitalne vještine učenika. Herring (2008) tvrdi kako će uloga školskog knjižničara u budućnosti „imati tri značajke: edukator, informacijski menadžer i stručni savjetnik“ (Herring, 2008). Korak prema tim značajkama svakako je već napravljen, no sam knjižničar teško će postići očekivani uspjeh i rezultate.

Bez obzira na to koliko će tehnologija napredovati, ljudski resursi i njihov međusobno kvalitetan odnos i rad uvijek će biti temelj za postizanje uspjeha u učenju i napredovanju učenika.

7. Literatura

1. Ala-Mutka, K. (2011). Mapping Digital Competence: Towards a Conceptual Understanding. Preuzeto sa https://www.academia.edu/42521335/Mapping_Digital_Competence_Towards_a_Conceptual_Understanding
2. Bahč, T. (2023). Digitalne kompetencije u osnovnoj školi. *Varaždinski učitelj-digitalni stručni časopis za odgoj i obrazovanje*, 4(6).
3. Bali, Maha. (2016). Knowing the Difference Between Digital Skills and Digital Literacies, and Teaching Both. Preuzeto sa <https://www.literacyworldwide.org/blog/literacy-now/2016/02/03/knowning-the-difference-between-digital-skills-and-digital-literacies-and-teaching-both>
4. Bawden, D. (2001). Information and digital literacies: a review of concepts. Preuzeto sa <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/EUM0000000007083/full/html>
5. Crnjac, I., Vlahoviček, M. (2022). Problematika obrade lektire za djecu s govorno-jezičnim poremećajima: primjer suradnje knjižničara i učitelja. *Knjižničar/ka: časopis Knjižničarskog društva Rijeka*, 13.
6. Demut, A. (2003). *Putokazi školske knjižnice*. Zagreb: Školska knjiga
7. Galić, S. (2012). Suvremeno školsko knjižničarstvo. *Život i škola*, 28(2), 207-218.
8. Hague, C., i Payton, S. (2010). Digital literacy across the curriculum. Preuzeto sa https://www.academia.edu/6177270/Digital_literacy_across_the_curriculum_a_Future_lab_handbook_KEY_TO_THEMES_OVERLEAF
9. Haycock, K. (2007). Suradnja: kritički čimbenici uspjeha za učenje učenika. *Školske knjižnice diljem svijeta*, 13(1), 25-35.
10. Herring, J. E. (2008). *Internetske i informacijske vještine: priručnik za učitelje i školske knjižničare*. Zagreb: Naklada Nediljko Dominović.
11. IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za školske knjižnice / Tove Pemmer Saetre i Glenys Willars ; pod pokroviteljstvom IFLA-ine Sekcije za školske knjižnice ; [s engleskog prevela Irena Kranjec]. - Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.
12. Jakšić, P. (2022). Uloga i suradnja osnovnoškolskog knjižničara i učitelja hrvatskog jezika u odgojno-obrazovnoj djelatnosti škole i razvijanju kulture čitanja (diplomski

- rad, Odsjek za informacijske znanosti, Zagreb). Preuzeto sa: <https://dabar.srce.hr/islandora/object/ffzg:6311>
13. Jandrić, P. (2015) *Digitalno učenje*. Zagreb: Tehničko veleučilište u Zagrebu.
  14. Jelaković, D. (2022). Digitalna pismenost – vještina 21. stoljeća. Preuzeto sa <https://www.skole.hr/digitalna-pismenost-vjestina-21-stoljeca/>
  15. Jozić, R., Pavin Banović, A. (2019) *Od knjige do oblaka: informacijsko-medijski odgoj i obrazovanje učenika*. Zagreb: Alfa
  16. Katić, M. (2022). Digitalne kompetencije knjižničnih djelatnika gradske knjižnice “Ivan Goran Kovačić” Karlovac. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 65(2), 227-245.
  17. Kimmel, S. (2012). Vidjeti oblake: Nastavnik knjižničar kao posrednik u planiranju suradnje s učiteljima. *Školske knjižnice diljem svijeta*, 18(1).
  18. Kovačević, D., Lasić-Lazić, J., Lovrinčević, J. (2004.) *Školski knjižničar – korak dalje*. Zagreb: Zavod za informacijske studije; Altagama.
  19. Kovačević, D., Lovrinčević, J. (2012.) *Školski knjižničar*. Zagreb: Zavod za informacijske studije.
  20. Lasić-Lazić, J., Špiranec, S., Banek Zorica, M., (2012). Izgubljeni u novim obrazovnim okruženjima – pronađeni u informacijskom opismenjivanju. *Medijska istraživanja*, 18(1), 125-142. Dostupno na: <https://www.bib.irb.hr/586162>
  21. Lovrinčević, J., Kovačević, D., Lasić-Lazić, J., Banek Zorica, M. (2005). *Zanjem do znanja; prilog metodici rada školskog knjižničara*. Zagreb: Zavod za informacijske studije.
  22. Milički, J. (2016). Školski knjižničar u kurikulumu međupredmetne teme Učiti kako učiti. U Šušnjić, B. (Ur.) *XXVIII. proljetna škola školskih knjižničara*. (str. 33-42). Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje
  23. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2019). Kurikulum za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj. Dostupno na: https://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_215.html
  24. Montiel-Overall, P. (2010). Daljnje razumijevanje suradnje: studija slučaja kako funkcionira s učiteljima i knjižničarima. *Školske knjižnice diljem svijeta*, 16(2).
  25. Nacionalni kurikulum za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje. (2017). Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
  26. Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje. (2010). Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja.

27. Odluka o donošenju kurikuluma međupredmetne teme Učiti kako učiti za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj, Narodne novine 7/2019.
28. Odluka o donošenju kurikuluma međupredmetne teme Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj, Narodne novine 7/2019.
29. Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj, Narodne novine 10/2019.
30. Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Informatike za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj, Narodne novine 22/2018.
31. Oxford, B. (2018). Redefining Literacy in the 21st Century. Preuzeto sa <https://medium.com/literate-schools/redefining-literacy-in-the-21st-century-139894b14fd4>
32. Pravilnik o tjednim radnim obvezama učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi. Narodne novine, 34/14 (102/19).
33. Preporuka Vijeća Europe o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje. (2006). Preuzeto sa <https://education.ec.europa.eu/hr/focus-topics/improving-quality/key-competences>
34. Rubeša, M. (2018). Digitalne nejednakosti i potencijal za socijalno uključivanje. *Glasilo Future*, 1(3), 15-26.
35. Šabić, M. (2008). *Granične teme: izabrani članci*. Slavonski Brod: Udruga građana *Baština*
36. Sajko, N. (2016). Mjesto kolske knjižnice u prijedlogu kurikuluma Hrvatski jezik. U Šušnjić, B. (Ur.) *XXVIII. proljetna škola školskih knjižničara*. (str. 47-56). Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje
37. Standard za školske knjižnice (no date). Dostupno na: https://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2000_03_34_698.html
38. Stričević, I. (2016). Procesi koji daju smisao postojanja školskoj knjižnici: što se (sve) događa na putu od informacija do stvaranja novog znanja. U Šušnjić, B. (Ur.) *XXVIII. proljetna škola školskih knjižničara*. Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje
39. Stropnik, A. (2013) *Knjižnica za nove generacije: virtualni sadržaji i usluge za mlade*. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.
40. Šušnjić, Biserka: Školska knjižnica i nacionalni okvirni kurikulum. Senjski zbornik 36, 39-42 (2009.) Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/87278>
41. Tadić, K. (1994). *Rad u knjižnici*. Opatija: Benja.

42. UNESCO (1999). Manifest za školske knjižnice. Preuzeto s: <http://maticna.nsk.hr/wpcontent/uploads/2019/04/Unesco-ov-manifest-%C5%A0K.pdf>
43. Urbanec, A. (2019). Školska knjižnica – s rukom u ruci s odgojno-obrazovnim procesom. *Knjižničar/ka: časopis Knjižničarskog društva Rijeka*, vol.10 (no.10).
Preuzeto sa:
44. Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti. Narodne novine, 17/19 (114/22).
45. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. Narodne novine, 87/08 (151/22).
46. Zovko, M. (2009). Školska knjižnica u novom tisućljeću. *Senjski zbornik*, 36, 43-50.
47. Zovko, V. (2016). ICT-Enabled Education – Need for Paradigm Shift. *Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 18(2), 145-155.
48. Zubac, A., Tufekčić, A. (2014). Informacijska pismenost u svijetu i Hrvatskoj – rad školskoga knjižničara u osnovnoj školi. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 57, 4(2014), 221-238.
49. Žuvić, M., Brečko, B., Krelja Kurelović, E., Galošević, D., Pintarić, N. (2016). Priručnik za korištenje Okvira za digitalnu kompetenciju korisnika u školi: učitelja/nastavnika i stručnih suradnika, ravnatelja i administrativnog osoblja. Zagreb: Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNet

8. PRILOZI

Tablica 1. Odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji za ostvarivanje ishoda domena Književnost i stvaralaštvo te Kultura i mediji za prvi obrazovni ciklus (Nacionalni kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik, 2018).

Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda
<p>OŠ HJ B.1.3 Učenik izabire ponuđene književne tekstove i čita/sluša ih s razumijevanjem prema vlastitome interesu.</p>	<p>Upoznaje se s prostorom školske knjižnice. Upoznaje se s radom u školskoj knjižnici. Posjećuje školsku knjižnicu jedanput tjedno i posuđuje slikovnice za čitanje. Upoznaje se s različitim vrstama slikovnica. Preporučuje pročitane slikovnice i priče drugim učenicima. Objašnjava vlastiti izbor slikovnica.</p>	
<p>OŠ HJ C.1.2. Učenik razlikuje medijske sadržaje primjerene dobi i interesu.</p>	<p>Izdvaja primjerene medijske sadržaje i razgovara o njima: animirani filmovi, televizijske i radijske emisije za djecu obrazovnoga i dječjeg programa, kazališne predstave, slikovnice i knjige za djecu. Sluša čitanje ili samostalno čita kraće tekstove u književnim i zabavno-poučnim časopisima za djecu. Prepoznaje obrazovne digitalne medije primjerene dobi i služi se njima.</p>	<p>- kulturni sadržaji: kazališne predstave za djecu, likovne izložbe, izložbe u muzejima primjerene dobi i interesima učenika, susreti s književnicima i ilustratorima u školi ili narodnim knjižnicama, dječji književni, filmski, obrazovni, tradicijski festivali, kulturni projekti namijenjeni djeci.</p>
<p>OŠ HJ C.1.3. Učenik posjećuje kulturne događaje primjerene dobi.</p>	<p>Posjećuje kulturne događaje primjerene dobi. Razgovara s ostalim učenicima nakon kulturnoga događaja. Izražava svoj doživljaj kulturnoga događaja crtežom, slikom, govorom, pokretom, pjevanjem.</p>	

<p>OŠ HJ C.2.3. Učenik posjećuje kulturne događaje primjerene dobi.</p>	<p>Posjećuje kulturne događaje primjerene dobi. Razgovara s ostalim učenicima nakon kulturnoga događaja. Izražava svoj doživljaj kulturnoga događaja crtežom, slikom, govorom, pokretom, pjevanjem.</p>	<p>- kulturni sadržaji: kazališne predstave za djecu, posjet knjižnicama i odjelima većih knjižnica (zvučne knjige), likovne izložbe, izložbe u muzejima primjerene dobi i interesima učenika, susreti s književnicima i ilustratorima u školi ili narodnim knjižnicama, dječji književni, filmski, obrazovni, tradicijski festivali, kulturni projekti namijenjeni djeci.</p>
--	---	--

Tablica 2. Odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i korelacija s drugim nastavnim predmetima u domeni Digitalna pismenost i komunikacija za prvi obrazovni ciklus.

Odgojno-obrazovni ishod	Razrada ishoda	Korelacija s drugim nastavnim predmetima
<p>OŠ INF C. 1. 1. Nakon prve godine učenja predmeta Informatika u domeni Digitalna pismenost i komunikacija učenik se uz podršku učitelja koristi predloženim programima i digitalnim obrazovnim sadržajima.</p>	<p>Učenik upoznaje jednostavne programe i digitalne obrazovne sadržaje. Izvodi osnovne radnje u programima ili obrazovnim igrama koje je odabrao učitelj. Opisuje pojedine aktivnosti u njemu poznatim programima. Prepoznaje i koristi se predloženim digitalnim obrazovnim sadržajima, jednostavnim programima i aplikacijama kao pomoći pri učenju.</p>	<p>Hrvatski jezik: povezivanje riječi i pripadajuće slike, nadopunjavanje riječi, nadopunjavanje rečenica, rečenična interpunkcija, postavljanje pitanja i odgovaranje na pitanja, stvaranje nizova riječi, čitanje Matematika: nizovi, automatizacija zbrajanja i oduzimanja do 20, crtanje i skiciranje geometrijskih likova, tijela i različitih vrsta crta, uspoređivanje objekata prema mjerljivim svojstvima, prikazi podataka (piktogrami i jednostavne tablice)</p>

		<p>Priroda i društvo: snalaženje u prostoru</p> <p>Glazbena kultura: sviranje ritma, sviranje doba</p> <p>Likovna kultura: crta, točka, boja</p>
<p>OŠ INF C. 1. 2.</p> <p>Nakon prve godine učenja predmeta informatika u domeni digitalna pismenost i komunikacija učenik uz podršku učitelja vrlo jednostavnim radnjama izrađuje jednostavne digitalne sadržaje.</p>	<p>Učenik prepoznaje uređaje za stvaranje digitalnih sadržaja poput fotografije, snimljenoga zvuka, videa ili digitalnoga crteža.</p> <p>Opisuje njihovu ulogu i primjenu.</p> <p>Stvara digitalne sadržaje jednostavnim radnjama.</p> <p>Sprema digitalne sadržaje na dogovoreno mjesto.</p> <p>Otvora spremljene sadržaje.</p> <p>Predstavlja svoj rad.</p>	<p>Hrvatski jezik: pripovijedanje, lutkarski igrokaz, čitanje</p> <p>Glazbena kultura: pjevanje, sviranje ritma i doba, izmišljanje malih ritamskih cjelina, slobodna zvukovna improvizacija</p> <p>Matematika: prikazivanje brojeva na različite načine, prikazivanje postupaka rješavanja zadataka riječima i problemskih zadataka</p> <p>Priroda i društvo: godišnja doba (karakteristični zvukovi i pojave)</p> <p>Likovna kultura: novomedijske tehnologije, domena Stvaralaštvo i produktivnost</p>
<p>OŠ INF C. 2. 1.</p> <p>Nakon druge godine učenja predmeta informatika u domeni digitalna pismenost i komunikacija učenik</p>	<p>Učenik prepoznaje uređaj, opisuje njegovu svrhu (zvučnici, mikrofoni, kamera, pisač, mobilni uređaj) i odabire prikladan program za rješavanje jednostavnih školskih zadataka.</p>	<p>Matematika: OŠ MAT A. 2. 1, OŠ MAT A. 2. 2, OŠ MAT A. 2. 3, OŠ MAT C. 2. 1, OŠ MAT D. 2. 1, OŠ MAT D. 2. 3.</p> <p>Likovna kultura: OŠ LK A. 2. 1, OŠ LK C. 2. 1. Poveznice sa svim nastavnim predmetima,</p>

<p>prema savjetima učitelja odabire uređaj i program za jednostavne školske zadatke.</p>	<p>Uporaba gotovih obrazovnih sadržaja (crtanje, računanje, pisanje, čitanje i sl.) za podršku pri učenju.</p> <p>Uporaba jednostavnih računalnih programa i aplikacija namijenjenih obrazovanju.</p> <p>Iskazuje pozitivan stav i samopouzdanje pri korištenju tehnologijom.</p>	<p>pogotovo s Prirodom i društvom (godišnja doba, zavičaj).</p>
<p>OŠ INF C. 2. 2.</p> <p>Nakon druge godine učenja predmeta informatika u domeni digitalna pismenost i komunikacija učenik izrađuje digitalne radove kombiniranjem različitih oblika sadržaja uz podršku učitelja.</p>	<p>Učenik oblikuje uz učiteljevu pomoć postojeće sadržaje i ideje jednostavnim programima za izradu digitalnih radova.</p> <p>Opisuje način stvaranja novih sadržaja i ideja koje namjerava oblikovati ili ih oblikuje s pomoću IKT-a.</p> <p>Kreativno se izražava uz podršku učitelja u jednostavnome multimedijском programu.</p> <p>Sprema i pronalazi prethodno pohranjeni sadržaj.</p> <p>Predstavlja i objašnjava svoj rad.</p>	<p>Hrvatski jezik: jezično izražavanje i stvaranje (izvješćivanje o prošleme događaju i obavljenom zadatku, obavijest, stvaralačko pisanje)</p> <p>Priroda i društvo: kalendar, ura</p> <p>Matematika: prikazivanje dvoznamenkastih brojeva na različite načine, prikazivanje različitih podataka iz neposredne okoline neformalnim načinima, piktogramima i jednostavnim tablicama</p> <p>Glazbena kultura: izmišljanje malih ritamskih cjelina, slobodni improvizirani dijalozi glazbalom i glasom</p> <p>Likovna kultura: novomedijske tehnologije,</p>

		domena Stvaralaštvo i produktivnost.
<p>OŠ INF C. 2. 3.</p> <p>Nakon druge godine učenja predmeta informatika u domeni digitalna pismenost i komunikacija učenik uz pomoć učitelja surađuje i komunicira s njemu poznatim osobama u sigurnome digitalnom okruženju.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć prepoznaje situacije u kojima je komunikacija i suradnja moguća digitalnim programima i uređajima, sudjeluje u kratkim suradničkim aktivnostima s njemu poznatim osobama koristeći se digitalnim obrazovnim platformama i obrazovnim mrežama, uočava osnovne prednosti komunikacije i suradničkoga rada kad članovi tima ne mogu biti prisutni, aktivno surađuje sa skupinom vršnjaka u sigurnome digitalnom obrazovnom okruženju.</p>	<p>Hrvatski jezik: jezično izražavanje i stvaranje (telefonski razgovor, različiti načini komunikacije uz primjenu suvremene tehnologije).</p>
<p>OŠ INF C. 3. 1.</p> <p>Nakon treće godine učenja predmeta informatika u domeni digitalna pismenost i komunikacija učenik samostalno odabire uređaj i program iz skupa predloženih te procjenjuje načine njihove uporabe.</p>	<p>Učenik odabire potrebni uređaj, prepoznaje njihove prednosti u raznim situacijama. Odabire potrebni program kojim će se koristiti za rješavanje postavljenoga zadatka. Obrazlaže svoj odabir i preporučuje ili ne preporučuje drugima korištenje tim programom. Navodi što može, a što ne može napraviti s odabranim</p>	<p>Matematika: OŠ MAT A. 3. 1, OŠ MAT A. 3. 2, OŠ MAT C. 3. 1.</p>

	<p>uređajima i programima.</p> <p>Uporaba gotovih obrazovnih sadržaja, računalnih programa i aplikacija namijenjenih obrazovanju.</p>	
<p>OŠ INF C. 3. 2.</p> <p>Nakon treće godine učenja predmeta informatika u domeni digitalna pismenost i komunikacija učenik prema uputama izrađuje jednostavne digitalne radove.</p>	<p>Učenik prema uputama učitelja i u predloženoj programu izrađuje jednostavne digitalne radove koji mogu biti kombinacija više elemenata.</p> <p>Učenik kombinira pronađene ili samostalno napisane informacije, tekst i slike, animaciju, zvuk, video.</p> <p>Uporaba modernih multimedijских programa s obrazovnom svrhom.</p> <p>Primjenjuje jednostavne postupke za rad s mapama i datotekama, pohranjuje i pronalazi svoje datoteke.</p>	<p>Hrvatski jezik: izgled i ponašanje lika, basna, dječji roman, dječji film</p> <p>Matematika: prikazivanje brojeva do 1 000 na različite načine, crtanje pravaca i polupravaca, opseg likova, različiti prikazi podataka (tablice, dijagrami)</p> <p>Priroda i društvo: vremenska crta, zdravlje, zavičaj.</p> <p>Likovna kultura: novomedijske tehnologije, domena Stvaralaštvo i produktivnost</p>
<p>OŠ INF C. 3. 3.</p> <p>Nakon treće godine učenja predmeta informatika u domeni digitalna pismenost i komunikacija učenik se koristi sigurnim digitalnim okruženjem za komunikaciju u suradničkim aktivnostima.</p>	<p>Učenik nabroja osnovne prednosti suradničkoga rada u sigurnome digitalnom okruženju.</p> <p>Prepoznaje važnost korisničkoga računa i zaporke za pristup digitalnomu okruženju.</p> <p>Piše poruke prema preporukama o jasnoći, ljubaznosti i pristojnosti.</p> <p>Ostvaruje kontakt s poznatim</p>	<p>Hrvatski jezik.</p>

	<p>osobama u sigurnome digitalnom obrazovnom okruženju, s njima surađuje i razmjenjuje kratke poruke.</p> <p>Prepoznaje sinkroni i asinkroni način komunikacije.</p> <p>Pri rješavanju zadataka samostalno komunicira s poznatim osobama u sigurnome digitalnom obrazovnom okruženju i obrazovnim društvenim mrežama.</p>	
<p>OŠ INF C. 3. 4.</p> <p>Nakon treće godine učenja predmeta informatika u domeni digitalna pismenost i komunikacija učenik razlikuje uloge i aktivnosti koje zahtijeva suradničko online okruženje.</p>	<p>Učenik prepoznaje uloge i aktivnosti u suradničkome online okruženju.</p> <p>Provodi aktivnosti i primjenjuje primjerene oblike ponašanja u suradničkome online okruženju.</p> <p>Preuzima odgovornost i kontrolu za provođenje suradničke aktivnosti.</p> <p>Iznosi svoje komentare i prepoznaje važnost osvrta članova skupine na aktivnosti.</p>	<p>Priroda i društvo: mini projekt Knjižnica (prošlost, sadašnjost, budućnost)</p>

Tablica 3. Priprema za izvođenje nastavnoga sata hrvatskoga jezika – Vrbovečka abeceda.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA HRVATSKOGA JEZIKA				
NASTAVNA JEDINICA: Abeceda				
CILJ SATA: Upoznati hrvatsku abecedu.				
ISHODI UČENJA:				
<p>A.1.1. Učenik razgovara i govori u skladu s jezičnim razvojem izražavajući svoje potrebe, misli i osjećaje.</p> <p>A.1.2. Učenik sluša jednostavne tekstove, točno izgovara glasove, riječi i rečenice na temelju slušanoga teksta.</p> <p>A.1.3. Učenik čita tekstove primjerene početnomu opismenjavanju i obilježjima jezičnoga razvoja.</p> <p>A.1.4. Učenik piše školskim formalnim pismom slova, riječi i kratke rečenice u skladu s jezičnim razvojem.</p> <p>A.1.5. Učenik upotrebljava riječi, sintagme i rečenice u točnome značenju u uobičajenim komunikacijskim situacijama.</p> <p>A.1.7. Učenik prepoznaje glasovnu strukturu riječi te glasovno analizira i sintetizira riječi primjereno početnomu opismenjavanju.</p> <p>C. 1.1. Učenik sluša/čita tekst u skladu s početnim opismenjavanjem i pronalazi podatke u tekstu.</p>				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
Aktivnosti	SADRŽAJ	OBLICI, SREDSTVA, METODE	KORELACIJE A, MEĐUPREDMETNE TEME	DOMENE, OČEKIVANI ISHODI
<p>Motivacija</p> <p>Slušanje i govorenje – senzibilizacija za učenje abecede</p>	<p>Učenici dolaze u školsku knjižnicu. Knjižničarka je pripremila izložbu starih slovarica. Učenici promatraju oblik slova. Knjižničarka čita učenicima knjigu Male priče o velikim slovima. Čitanje prati prezentacija na pametnoj ploči.</p> <p>Vođeni razgovor usmjeren je na upoznavanje abecede i zašto ju treba znati.</p> <p>Gdje nam je još potrebna abeceda – knjižničarka pokazuje stari imenik i novi e-imenik učenika.</p> <p>Učenici promatraju abecedu i odgovaraju na pitanja u udžbeniku.</p> <p>Učenici slušaju pjesmu koju su naučili na satu Glazbene kulture: https://www.youtube.com/watch?v=nHGInXJ7pOU</p>	<p>frontalno</p> <p>slušanje, govorenje, rad na zadacima</p> <p>udžbenik knjige</p> <p>frontalno, individualno</p> <p>govorenje, slušanje, rad na zadacima</p> <p>zvukovni zapis</p>	<p>Učiti kako učiti – upravljanje informacijama</p> <p>Glazbena kultura</p>	<p>Hrvatski jezik i komunikacija</p> <p>A.1.1.</p> <p>A.1.2.</p> <p>A.1.5.</p> <p>Kultura i mediji</p> <p>C.1.1.</p>

<p>Upoznavanje abecede</p> <p>Najava</p>	<p>Učiteljica razgovara s učenicima o znamenitostima, ustanovama, ljudima i stvarima koji su važni za grad. Predstavlja učenicima ideju o izradi slikovnice grada Vrbovca. Nakon definiranja pojmova slijedi potraga za rimom i zapisivanje.</p>	<p>frontalno, rad u skupini govorenje</p>		<p>Hrvatski jezik i komunikacija</p>
<p>PLAN PLOČE:</p>		<p>DOMAĆA ZADAĆA</p> <p>Naučiti abecedu napamet.</p>		
<p style="text-align: center;">NAPOMENA</p> <p>Na satu likovne kulture učenici prema promatranju fotografija ilustriraju znamenitosti. Na satu razrednika učenici uz pomoć učiteljice i školske knjižničarke dodaju rime uz svaku ilustraciju u program Bookcreator. Učiteljica će radove spojiti u program bookcreator i objaviti na mrežnim stranicama škole.</p>				

Tablica 4. Plan za izvođenje projekta Animirani film o životu Marije Jurić Zagorke

<p style="text-align: center;">PROJEKT: ANIMIRANI FILM O ŽIVOTU MARIJE JURIĆ ZAGORKE</p>	
<p>CILJEVI</p>	<p>Spoznati život i rad Marije Jurić Zagorke, kao prepoznatljiv zaštitni znak Vrbovca. Potaknuti djecu na suradnju i toleranciju.</p>
<p>NAMJENA</p> <p>Kratkoročno</p> <p>dugoročno</p>	<p>Koristiti učenje otkrivanjem u neposrednoj životnoj stvarnosti u kojoj se učenici susreću s prirodnom i kulturnom okolinom. Učenici će upoznati i povezati staro znanje i nove sadržaje.</p> <p>Usvajati potrebna kulturna, socijalna i ekološka znanja, navike i ponašanja.</p>
<p>NOSITELJI I NJIHOVE ZADAĆE</p>	<p>Učenici i učiteljica 1.c, školska knjižničarka, učiteljica informatike.</p> <p>Učiteljica će pripremiti učenike za realizaciju projekta (upute za rad i izvori). Školska knjižničarka će otići u šetnju do gradskog parka s bistom M.J.Zagorke i ispričati učenicima o njezinu životu i radu. Učenici će slušati podatke o životu i</p>

	radu Marije Jurić Zagorke, ilustrirati najvažnije činjenice iz njezina života. Zajednička izrada animiranog filma uz suradnju s učiteljicom informatike.
NAČIN REALIZACIJE	Realizirat će se u školi putem prezentacija i radionica, proučavanjem literature, skupljanjem podataka, starih fotografija, prezentacijama Memorijalnog stana u Zagrebu te kroz izvanučioničku nastavu: posjet gradskom parku u kojem je bista M.J.Zagorke
VREMENIK	tijekom ožujka 2023.
TROŠKOVNIK	-
MEĐUPREDMETNA KORELACIJA	Korelacija s međupredmetnim temama Učiti kako učiti, Osobni i socijalni razvoj, Informacijska i komunikacijska tehnologija, Digitalna pismenost i komunikacija. Korelacija s nastavnim predmetima: Hrvatski jezik, Likovna kultura.
NAČIN VREDNOVANJA, NAČIN KORIŠTENJA REZULTATA VREDNOVANJA	Objava animiranog filma na youtube.com. Zajednička evaluacija provedenog sadržaja kroz razgovor, gledanje animiranog filma na Danu škole i razgovor s drugim učenicima i učiteljima.
AKTIVNOSTI PROJEKTA	Učiteljica upućuje učenike u ciljeve projekta. Zajedno sa školskom knjižničarkom učenici odlaze u vrbovečki gradski park u kojem se nalazi bista M.J.Zagorke. Knjižničarka upoznaje učenike sa životom i radom spisateljice. Po povratku u školsku knjižnicu, knjižničarka prikazuje učenicima prezentaciju o radu i životu M.J.Zagorke te virtualno pregledavaju Memorijalni stan M.J.Zagorke u Zagrebu. Zajednička igra kviza u programu Kahoot. Na satu likovne kulture učenici slikaju detalje iz života spisateljice. Suradničkim radom učiteljica, učenici i učiteljica informatike rade na animiranom filmu. Dio u programu Canva učenici rade sami, učiteljice završavaju u program Filmori. Animirani film objavljen je na internetskoj stranici

	youtube.com: https://www.youtube.com/watch?v=8BaONWLG0sw&t=21s
--	--

Tablica 5. Priprava za izvođenje nastavnoga sata hrvatskoga jezika – Izrada zvučne slikovnice

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA HRVATSKOGA JEZIKA				
NASTAVNA JEDINICA: Sažeto prepričavanje prema redoslijedu događaja				
CILJ SATA: Slušati/čitati i interpretirati priču Nade Iveljić: <i>Prehlađeni snjegović</i> , sažeto je prepričati i napraviti zvučnu slikovnicu.				
ISHODI UČENJA: OŠ HJ A.3.2. Učenik sluša tekst i prepričava sadržaj poslušanoga teksta. OŠ HJ A.3.3. Učenik čita tekst i pronalazi važne podatke u tekstu. OŠ HJ A.3.5. Učenik oblikuje tekst služeći se imenicama, glagolima i pridjevima, uvažavajući gramatička i pravopisna pravila. OŠ HJ B.3.1. Učenik povezuje sadržaj i temu književnoga teksta s vlastitim iskustvom. OŠ HJ B.3.2. Učenik čita književni tekst i uočava pojedinosti književnoga jezika. OŠ HJ B.3.4. Učenik se stvaralački izražava premavlastitome interesu potaknut različitim iskustvima i doživljajima književnoga teksta.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	KONCEPTI, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	DOMENE, OČEKIVANI ISHODI
1. EMOCIONALNO-INTELEKTUALNA MOTIVACIJA	Knjižničarka će donijeti predmete koji će učenike asociirati na snjegovića (šal, stari lonac, metla, mrkva...). Učenici će imenovati sve što vide i navesti na što ih asociiraju ti predmeti.	govorenje i slušanje	uku A.2.3.	Književnost i stvaralaštvo OŠ HJ B.3.1.
2. NAJAVA I LOKALIZACIJA TEKSTA	Knjižničarka najavljuje čitanje priče Nade Iveljić: <i>Prehlađeni snjegović</i> .			
3. IZRAŽAJNO ČITANJE TEKSTA	Knjižničarka izražajno čita najavljenju priču.	Slušanje	ikt A.2.1. ikt A.2.2.	Književnost i stvaralaštvo OŠ HJ B.3.2.
4. EMOCIONALNO-INTELEKTUALNA STANKA	Učenicima se daje malo vremena kako bi doživljaje koji su se pojavili za vrijeme slušanja priče misaono oblikovali.		uku A.2.4.	Hrvatski jezik i komunikacija OŠ HJ
5. OBJAVLJIVANJE				

DOŽIVLJAJA	Učenici objavljuju svoje doživljaje priče. Knjižničarka usmjerava iskaze i razmišljanja.	govorenje i slušanje	osr B.2.2. osr A.2.4.	A.3.3.
6. INTERPRETACIJA KNJIŽEVNOGA TEKSTA	Učenici čitaju priču naglas. Nakon čitanja određuju redoslijed događaja odgovaranjem na pitanja ispod teksta, pazeći da odgovaraju potpunim rečenicama.	čitanje i slušanje govorenje i slušanje	zdr B.2.1.B uku A.2.2.	Književnost i stvaralaštvo OŠ HJ B.3.4. Hrvatski jezik i komunikacija
7. SINTEZA	O čemu govori ova priča? Kakav je snjegović? Kakva je ovapriča? Tužna, strašna ili duhovita? Učenici prepisuju plan ploče.	govorenje i čitanje čitanje i pisanje	uku B.2.1. osr B.2.2. Digitalna pismenost I komunikacija	OŠ HJ A.3.2 OŠ HJ A.3.5.
8. STVARALAČKI RAD	Učenici će usmenim putem izdvojiti najvažnije događaje iz priče. U računalnom programu Paint izradit će ilustracije. Knjižničarka ponavlja rad u navedenom programu. Učenici ilustriraju dijelove priče. Knjižničarka će snimiti čitanje priče i spojiti ga uz ilustracije u slikovnicu.	računalo udžbenik čitanje		Informatika C.3.1., C.3.2.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
Nada Iveljić Prehlađeni snjegović – likovi: djeca, dječak, snjegović i zec Snjegović je spasio mrkvu, svoj nos, zahvaljujući svojoj domišljatosti.			Učenici će osmisлити drukčiji kraj priče.	
NAPOMENA				
Slikovnica je dostupna na youtube kanalu https://youtu.be/xqNZe7F7cjM				

Tablica 6. Priprava za izvođenje projekta *Prošlost, sadašnjost, budućost*

PROJEKT: PROŠLOST-SADAŠNJOST-BUDUĆNOST	
CILJEVI	Uvježbati snalaženje u vremenu razlikujući prošlost, sadašnjost i budućnost. Osvijestiti važnost povijesnih izuma kojima se koristimo. Uočiti obilježja zavičaja i života u sadašnjosti. Razmišljati o životu u budućnosti, izumima, poslovima.
NAMJENA Kratkoročno dugoročno	Učiti istraživanjem na internetu, razvijati digitalnu i informacijsku pismenost. Koristiti učenje otkrivanjem u neposrednoj životnoj stvarnosti u kojoj se učenici susreću s prirodnom i kulturnom okolinom. Učenici će upoznati prošlost svoga grada, uočiti promjene u usporedbi sa sadašnjosti, zamisliti život u budućnosti. Kreativnim dramskim izrazom prikazat će što su sve otkrili. Usvajati potrebna kulturna, socijalna i digitalna znanja, navike i ponašanja.
NOSITELJI I NJIHOVE ZADAĆE	Učenici i učiteljice trećih razreda, školska knjižničarka. Učiteljice će pripremiti učenike za realizaciju projekta. Školska knjižničarka će s učenicima provoditi prvu i drugu fazu projekta u multimedijalnoj učionici koristeći računala.
NAČIN REALIZACIJE	Realizirat će se u školi putem istraživanja i radionica, proučavanjem literature, skupljanjem podataka, starih fotografija. Finalna realizacija kroz dramski prikaz ostvarit će se za Dan škole.
VREMENIK	tijekom veljače i ožujka 2024.
TROŠKOVNIK	-
MEĐUPREDMETNA KORELACIJA	Korelacija s međupredmetnim temama Učiti kako učiti, Osobni i socijalni razvoj, Informacijska i komunikacijska tehnologija, Digitalna pismenost i komunikacija. Korelacija s nastavnim predmetima: Hrvatski jezik, Likovna kultura.
NAČIN VREDNOVANJA, NAČIN	Objava rezultata rada na mrežnoj stranici škole. Razgovor s

KORIŠTENJA REZULTATA VREDNOVANJA	drugim učenicima i učiteljima o provođenju projekta i rezultatima.
AKTIVNOSTI PROJEKTA	<p>Učiteljica upućuje učenike u ciljeve projekta.</p> <p>Učenici će u multimedijalnoj učionici pod vodstvom knjižničarke na računalima u prvoj fazi istraživati prošlost svoga grada i zavičaja (fotografije grada, važnih ustanova; pronaći podatke o važnim ljudima rođenima u gradu i okolici; istražiti kako su se odijevali ljudi zavičaja u prošlosti, čime su se bavili). Učenici će kod kuće potražiti stare fotografije iz djetinjstva svojih roditelja, djedova i baka vezane uz grad i zavičaj. Zanimljivosti će sačuvati na računalima i u svojim mapama.</p> <p>U drugoj će fazi fotografirati i snimiti sadašnjost svoga grada (izgled grada, ustanova, spomenika, tvornica, život ljudi). Radove će također spremati na računala i u svoje mape.</p> <p>U trećoj fazi učenici će zamišljati kako će grad izgledati u budućnosti. O tome će napisati literarne radove I izraditi likovne radove.</p> <p>Finalna faza projekta uključuje izložbu pronađenih materijala kroz presjek prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Učenici će smisliti i izvesti dramski prikaz najzanimljivije činjenice o gradu ili zavičaju kroz prošlost, sadašnjost i budućnost za Dan škole.</p>

Suradnja školskog knjižničara i učitelja razredne nastave u razvijanju digitalne pismenosti učenika

Sažetak

Uloga školskog knjižničara u suvremenoj školi sve je značajnija. Školska knjižnica postala je obrazovno, informacijsko, kulturno i komunikacijsko središte svake škole. Osim neposrednog odgojno-obrazovnog rada s učenicima, školski knjižničar surađuje s učiteljima, stručnim suradnicima i ostalim djelatnicima škole. Suradnja je važna jer rezultira boljim uspjehom učenika. U vremenu sve naprednijeg tehnološkog razvoja, osim osnovnih vještina kod učenika je potrebno razvijati i digitalnu pismenost koja je jedna od ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje. Rad donosi pregled odgojno-obrazovnih ishoda iz kurikuluma nastavnih predmeta Hrvatski jezik i Informatika te međupredmetnih tema Učiti kako učiti i Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije u kojima je moguće ostvariti suradnju knjižničara i učitelja te razvijati digitalne kompetencije učenika. Rad donosi nekoliko primjera dobre suradnje školskog knjižničara i učitelja u kojima se razvijala i digitalna pismenost učenika.

Ključne riječi: školski knjižničar, suradnja školskog knjižničara i učitelja, digitalna pismenost, kurikulum

Collaboration between school librarians and classroom teachers in developing students digital literacy

Summary

The role of the school librarians in the modern school is increasingly important. The school library has become the educational, informational, cultural and communication center of every school. In addition to direct educational work with students, the school librarian cooperates with teachers, professional associates and other school employees. Collaboration is important because it results in better student success. In a time of increasingly advanced technological development, in addition to basic skills, students also need to develop digital literacy, which is one of the key competencies for lifelong learning. The paper provides an overview of the educational outcomes from the curriculum of the Croatian language and Informatics subjects and the cross-curricular topics Learning how to learn and Using information and communication technology, in which it is possible to achieve cooperation between librarians and teachers and to develop students' digital competences. The paper presents several examples of good cooperation between school librarian and the teacher, in which the digital literacy of the students was also developed.

Keywords: school librarian, collaboration between school librarian and teacher, digital literacy, curriculum